

Sygn. akt VI Ga 241/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 grudnia 2013 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki (spraw.)

Sędziowie: SO Beata Hass-Kloc

SO Anna Harmata

Protokolant: st. sekr. sądowy Małgorzata Zawilo

po rozpoznaniu w dniu 19 grudnia 2013 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: (...) **Spółki z o.o. S.K.A. w R.**

przeciwko: (...) **Przedsiębiorstwu Budowlanemu Spółce z o.o. w T.**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Rzeszowie V Wydziału Gospodarczego z dnia 26 czerwca 2013 r., sygn. akt V GC 26/13

1. **z m i e n i a** zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

I. **z a s ą d z a** od pozwanego (...) Przedsiębiorstwa Budowlanego Spółki z o.o. w T., który odpowiada solidarnie z pozwanym K. S. (1) z nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanym przez Sąd Rejonowy w Rzeszowie w dniu 8 listopada 2012 r. sygn.. akt V GNc 4764/12 na rzecz powoda (...) Spółki z o.o. S.K.A. w R. kwotę 48.345,76 zł (czterdzieści osiem tysięcy trzysta czterdzieści pięć złotych 76/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 8 lipca 2011 r. do dnia zapłaty i kwotę 3.022 zł (trzy tysiące dwadzieścia dwa złote) tytułem kosztów postępowania,

II. **z a s ą d z a** od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.813 zł (jeden tysiąc osiemset trzynaście złotych) tytułem dalszych kosztów postępowania,

III. **o b c i q ż a** pozwanego kosztami stawiennictwa świadka w wysokości 144 zł (sto czterdzieści cztery złote) i **nakazuje** ściągnąć powyższą kwotę od pozwanego (...) Przedsiębiorstwa Budowlanego Spółki z o.o. w T. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Rzeszowie,

2. **z a s ą d z a** od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.618 zł (trzy tysiące sześćset osiemnaście złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI Ga 241/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 30 grudnia 2013r.

Powód (...) sp. z o.o. S.K.A. w R. domagał się zasądzenia solidarnie od pozwanych K. S. (1) prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) sp. z o.o. w T. kwoty 48.345, 76 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 lipca 2011r. do dnia zapłaty, oraz kosztów postępowania.

Uzasadniając pozew powód podał, że wykonał prace elektryczne na obiekcie Zakładu (...) w T. na podstawie umowy zawartej z podwykonawcą, tj. K. S. (1) za które nie otrzymał wynagrodzenia. Aktualnie domaga się wynagrodzenia również od głównego wykonawcy, tj. (...), który miał wiedzę na temat prac wykonywanych przez powoda w zakresie instalacji niskoprądowych wykonywanych już na pierwszym etapie robót.

Uwzględniając żądanie pozwu Sąd Rejonowy nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanym w dniu 8 listopada 2012r. nakazał pozwanym solidarnie zapłatę kwot dochodzonych przez powoda.

Od powyższego nakazu sprzeciw wniósł pozwany (...), natomiast nakazał uprawomocnił się w stosunku do pozwanego K. S. (1).

W sprzeciwie pozwany (...) Przedsiębiorstwo Budowlane sp. z o.o. w T. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania. Pozwany przyznał, że był wykonawcą generalnym inwestycji pod nazwą „ Budowa hali produkcyjnej wraz z zapleczem socjalno- biurowym na potrzeby Zakładu (...) w T.” oraz, że zawarł z K. S. (1) jako podwykonawcą umowę o wykonanie robót elektrycznych. Zaprzeczył jednak, aby miał wiedzę co do tego, że to powód jako z kolei podwykonawca K. S. wykonywał roboty w związku z realizacją tej inwestycji.

Powód, ustosunkowując się do twierdzeń pozwanego zawartych w sprzeciwie podtrzymał w całości stanowisko wyrażone w pozwie i wymienił prace które wykonywał na w/w inwestycji, najpierw na zlecenie W. S. - właściciela firmy (...) (który był również pierwszym podwykonawcą (...)), a następnie K. S. (1). Powód wyjaśnił, że wykonywał instalacje niskoprądowe, dokonywał montażu urządzeń i oprogramowania, a także uruchamiał instalacje. Stwierdził jednocześnie, że w/w roboty wykonywał zarówno za zgodą inwestora jak i generalnego wykonawcy.

Sąd Rejonowy w trakcie postępowania ustalił, że pozwany (...) był generalnym wykonawcą realizującym inwestycję w postaci hali produkcyjnej wraz z zapleczem socjalno- biurowym na potrzeby Zakładu (...) w T.. Realizując tę inwestycję w dniu 22 lutego 2010r. zawarł umowę o wykonawstwo robót elektrycznych, w tym robót niskoprądowych z W. S. właścicielem firmy (...), a następnie gdy okazało się, że w/w wykonawca miał problemy zawarł w dniu 22 października 2010 r. kolejną umowę z K. S. (1) właścicielem firmy (...). W dniu 29 kwietnia 2011r. sporządzono protokół odbioru robót zleconych do wykonania K. S. (1).

Powód był podwykonawcą zarówno T. S., co wynika ze zlecenia z dnia 15 września 2010r., jak i K. S. (1) co wynika z umowy zawartej w dniu 19 kwietnia 2011r.

Roboty które powód wykonywał jako podwykonawca K. S. (1) i które stanowią aktualnie wartość przedmiotu sporu realizowane były – jak wynika z protokołu odbioru – od 19 kwietnia 2011r. do 31 maja 2011r.

Po wykonaniu robót powód przekazał piloty jak również całą dokumentację w tym atesty i deklaracje zgodności.

Przed wykonaniem prac jako podwykonawca K. S. (1) prokurent powoda w osobie S. S. (1) rozmawiał z przedstawicielami pozwanego (...) informując ich o nieotrzymaniu zapłaty za roboty wykonane według zlecenia W. S.. Rozmawiano również na temat dalszego wykonawstwa, przy czym powód został poinformowany, że musi podpisać umowę na kolejne prace z K. S. (1), bo z nim właśnie generalny wykonawca zawarł umowę na tę część robót, których nie wykonał do końca W. S.. W czasie realizacji inwestycji odbywały się narady z udziałem inwestora, kierownika budowy ze strony (...)u i w naradach tych uczestniczył również pracownik powoda w osobie D. W. (1). Sąd ustalił, że w/w D. W. (1) nigdy nie podpisał żadnego z protokołów w imieniu powoda.

Po zakończeniu robót powód wystawił fakturę, którą obciążył pozwanego K. S. (1), przy czym po potrąceniu wzajemnych zobowiązań do zapłaty pozostała kwota stanowiąca aktualnie wartość przedmiotu sporu.

Pismem doręczonym skutecznie pozwanemu (...) w dniu 21 kwietnia 2011r. powód poinformował go, że pomimo wykonania robót na podstawie zlecenia z firmy (...) nie otrzymał za nie wynagrodzenia. Pozwany (...) pismem z 5 września 2011r. zwrócił się do podwykonawcy (...) z wezwaniem o dokończenie prac, a ponadto wezwał go o dokonanie rozliczeń finansowych z zatrudnionymi przez siebie podwykonawcami.

Powyższych ustaleń Sąd Rejonowy dokonał na podstawie zeznań świadków, zeznań stron oraz dowodów z dokumentów przedłużonych przez strony sporu.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Rejonowy wyrokiem z dnia 26 czerwca 2013r. oddalił powództwo (pkt I), zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2.400 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (pkt II) i obciążył powoda kosztami stawiennictwa świadka w kwocie 144zł (pkt III). Uzasadniając wyrok Sąd I instancji w pierwszej kolejności zacytował treść artykułu 647¹ § 1 kc, a następnie stwierdził, że aby można było mówić o odpowiedzialności generalnego wykonawcy w stosunku do podwykonawcy musi zaistnieć szereg przesłanek. Przede wszystkim generalny wykonawca i inwestor powinien wyrazić zgodę na zatrudnienie kolejnego podwykonawcy i umowa z nim musi być przedstawiona do akceptacji. W/w podmioty muszą znać umowę i akceptować danego podwykonawcę.

Zdaniem Sądu Rejonowego w niniejszej sprawie nie zaszły okoliczności do solidarnej odpowiedzialności generalnego wykonawcy. W ocenie Sądu można przypuszczać, że zarówno kierownik budowy w osobie M. K. jak i przedstawiciele (...)u mieli wiedzę kto faktycznie wykonuje niskie prądy. Zarząd (...)u nie był jednak formalnie zawiadomiony o treści umowy, a pismo z daty 5 września 2011r. było sporządzone po wykonaniu robót w całości lub znacznej ich części i nie zawiera nazwy podwykonawcy.

Również rozmowa prokurenta powoda z przedstawicielami (...)u przed podpisaniem umowy z K. S. (1) nie przesądza o solidarnej odpowiedzialności pozwanego, a ponadto brak jest dowodu, że została ona zaakceptowana przez (...). Te okoliczności nie pozwalają, zdaniem Sądu I instancji, uznać powództwa za zasadne.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód zarzucając:

1. Naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na wynik sprawy, a to art. 233 § 1 kpc poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, dokonanie jego oceny w sposób wybiórczy oraz wyprowadzenie że zgromadzonego materiału dowodowego wniosków z niego nie wypływających i przyjęcie, że pozwana spółka nie wiedziała o wykonaniu prac na inwestycji przez powoda o generalnym zakresie tych prac, oraz że pozwana spółka nie wyraziła zgody na zawarcie przez powoda umowy z K. S. (1),
2. Naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na wynik sprawy, a to art. 328 § 2 kpc poprzez sporządzenie uzasadnienia zaskarżonego wyroku, w sposób nie spełniający ustawowych wymogów uzasadnienia, niewskazanie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przyczyn, dla których odmówił wiarygodności i mocy dowodowej zeznaniom świadków w szczególności S. S. (1), D. W. (1), W. S., przesłuchaniu strony powodowej oraz pisma z dnia 18 kwietnia 2011 r. i z dnia 5 września 2011 r., jak również nieprawidłowe wskazanie podstawy prawnej rozstrzygnięcia i sporządzenie uzasadnienia wyroku sprzecznego w swej treści,
3. Naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 647¹ § 2, § 3, § 4 oraz § 5 kc poprzez ich błędną wykładnię i w rezultacie niewłaściwe zastosowanie oraz przyjęcie, że dla solidarnej odpowiedzialności inwestora oraz wykonawcy konieczne jest przedłożenie w/w podmiotom umowy z podwykonawcą,
4. Naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 647¹ § 2, § 3 oraz § 5 kc poprzez ich niezastosowanie podczas, gdy bezspornie w niniejszej sprawie zaistniały przesłanki solidarnej odpowiedzialności pozwanego generalnego wykonawcy.

Wskazując na powyższe podstawy zaskarżenia powód wniósł o zmianę w całości wyroku Sądu Rejonowego i zasądzenie od pozwanego na jego rzecz należności głównej, odsetek i kosztów postępowania, w tym również kosztów postępowania apelacyjnego, ewentualnie o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Sąd Okręgowy rozpoznając przedmiotową apelację zważył co następuje :

Po pierwsze zgodzić się należy z tymi zarzutami skarżącego w których podnosi on, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku sporządzone zostało wbrew dyspozycji art. 328 § 2 kpc, co w znacznej mierze utrudnia Sądowi II instancji merytoryczną kontrolę wyrokowania. Uzasadnienie wyroku Sądu I instancji w istocie ogranicza się bowiem do zacytowania treści (...) § 1 kc i stwierdzenia, iż nie zachodzą okoliczności do solidarnej odpowiedzialności pozwanego (...). Sąd Rejonowy nie dokonał szczegółowej analizy i oceny materiału dowodowego, zarówno w postaci dokumentów którymi dysponował, jak i zeznań licznych świadków i stron sporu. W istocie ograniczył się jedynie do oceny zeznań świadka M. K. (vide str.3 uzasadnienia wyroku ,k.366) - stwierdzając, że nie są one wiarygodne. Sąd stwierdził również, że powód z całą pewnością roboty niskoprądowe wykonał, przy czym nie wskazał jakie dowody o tym świadczą ograniczając się do ogólnikowego stwierdzenia, „ o czym świadczy miazdząca ilość dowodów na piśmie”. Wbrew dyspozycji art. 328 § 2 kpc Sąd Rejonowy swoje rozstrzygnięcie oparł jedynie na przypuszczeniach, skoro posługuje się określeniem „można przypuszczać” (vide str. 4 uzasadnienia, k.367), a nie trybie rozstrzygającym. Ostatecznie jednak wyciąga wniosek, iż pozwany nie był formalnie zawiadomiony o treści umowy, co oznacza że nie zachodzi po jego stronie odpowiedzialność solidarna. Nie wskazuje przy tym również konkretnych dowodów.

Powyższe uchybienia prowadzą do wniosku, że zasadny jest także kolejny zarzut apelacji, a to dotyczący naruszenia przez Sąd I instancji art. 233§1 kpc.

Tylko bowiem w sytuacji, gdy z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, taka ocena dowodów nie narusza zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w w/w przepisie, choćby zostało dowiedzione, że

z tego samego materiału dałoby się wysnuć równie logiczne i zgodne z zasadami doświadczenia wnioski odmienne (vide wyroki SN z 27.09.2002r. sygn. IV CKN 1316/00 i sygn. II CKN 817/00). Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku powyższe nie wynika.

Ponieważ Sąd II instancji jest również Sądem merytorycznie rozpoznającym sprawę (vide: pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego

z dnia 21 lutego 2013 r., sygn.. akt I CSK 384/12 i wyrok Sądu Apelacyjnego

w Szczecinie z dnia 19 lutego 2013 r., sygn.. akt III AUa 756/12) Sąd Okręgowy na podstawie zgromadzonych już dowodów dokonał własnych ustaleń,

w wyniku czego uznał, iż roszczenie powoda w stosunku do (...)u jest zasadne.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków w osobach W. S. i D. W. (1) uznając, że są one logiczne, wzajemnie się uzupełniają – jeśli chodzi o wykonywanie robót przez powoda w ramach podwykonawstwa najpierw na rzecz firmy (...), a następnie K. S. (1). Niewątpliwie dają one podstawę również do tego by uznać że pozwany (...) wiedział o tym, że powód jest podwykonawcą robót co najmniej od momentu jak wykonywał je na podstawie umowy zawartej z K. S..

Zasady doświadczenia życiowego nie pozwalają przyjąć, iż generalny wykonawca, w przypadku tak znacznego zakresu robót, nie wie jakie podmioty wykonujące poszczególne prace znajdują się na placu budowy. Obowiązkiem generalnego wykonawcy jest między innymi koordynacja robót, co również miało miejsce przy wykonywaniu inwestycji w T.. Dowodem na tą okoliczność są między innymi protokoły narad. Jako całkowicie niewiarygodne uznać należało zeznania świadka W. K. (1), który zeznawał między innymi, że o tym iż powód wykonywał prace na budowie dowiedział się dopiero po odbiorze czyli w miesiącu maju lub czerwcu. W swoich zeznaniach w/w

świadek, w odniesieniu do roli jaką pełnił powód na budowie zasłaniał się niepamięcią. Prace elektryczne, tzw. niskoprądowe były wykonywane najpierw przez W. S., a następnie zlecone K. S. (1). Ci z kolei zlecili wykonanie robót niskoprądowych powodowi. Nielogiczne są twierdzenia zarówno świadka W. K. (1) jak i przedstawicieli (...)u w których podnoszą, iż nie wiedzieli, że roboty w ramach podwykonawstwa wykonywał powód. Zasadą jest bowiem, iż generalny wykonawca w razie wystąpienia problemów z wykonaniem określonego rodzaju robót po pierwsze ustala jakie są tego przyczyny, przeprowadza interwencję u osoby odpowiedzialnej za ich wykonanie i dąży do usunięcia ewentualnego opóźnienia w wykonawstwie. Zlecając natomiast prace innemu podmiotowi dokonuje uprzednio ich inwentaryzacji. W okolicznościach niniejszej sprawy nie wykazano by taka inwentaryzacja była dokonana. Świadczy to, zdaniem Sądu, pośrednio o tym że prace wykonywał powód zarówno u podwykonawcy (...)u nr 1 jak i nr 2. Świadek W. S. w swoich zeznaniach na rozprawie w dniu 25 czerwca 2013r. jednoznacznie zeznał, że co najmniej kierownik budowy w osobie W. K. wiedział, że (...) zlecił wykonanie robót powodowi. Na powyższą okoliczność pozwany (...) nie przedstawił żadnego dowodu przeciwnego. Zeznający w charakterze świadka Prezes Zarządu (...) J. S. przyznał, że widział pracowników powoda na placu budowy oraz kontaktował się z pracownikiem powoda D. W. (1) w czasie tej inwestycji. Potwierdził, że D. W. (1) brał udział w naradach. Kierownik budowy w niektórych kwestiach związanych ze sprawami technicznymi wykonania robót „odsłał” go wprost do pracownika powoda - W.. Nielogiczne byłoby zatem proponowanie takiego bezpośredniego kontaktu osobie nieznaney kierownikowi budowy.

Powyższe, w ocenie Sądu dodatkowo utwierdza w przekonaniu iż pozwany (...) wiedział o wykonywaniu robót przez powoda. Przedmiotowa inwestycja realizowana była przez okres kilku miesięcy, a udział D. W. w naradach nie ograniczył się jedynie do obecności jednostkowych. Pracownik powoda był uczestnikiem tych narad, a decyzje co do robót wykonywanych przez powoda podejmował w bezpośrednich z nim kontaktach Prezes Zarządu (...)u (vide zeznania k. 286). Zeznania świadka W. w tym zakresie korelują z zeznaniami świadka J. S. (vide k. 280). Jako wiarygodne Sąd uznał również zeznania świadka S. S. (1), albowiem pozostają one w związku i są uzupełnieniem zeznań świadka D. W. (1) i świadka J. S..

Wskazane powyżej fakty prowadzą do jednoznacznego wniosku iż pozwany pomimo braku formalnego zawiadomienia na piśmie znał podwykonawców robót. Nie wykazał żadnym dowodem by żądał opuszczenia przez powoda placu budowy, a zatem pośrednio tym samym wyraził zgodę na wykonywanie przez niego robót.

Zeznania świadków odebrane przez Sąd na rozprawie 8 kwietnia 2013 a to w osobach D. K., L. R., M. R. w ocenie Sądu Okręgowego dla oceny zasadności roszczenia powoda pozostają bez znaczenia, albowiem świadkowie Ci albo byli na placu budowy od kwietnia 2011 (św. K.), albo też nie przypominają sobie jaka firma wykonywała roboty elektryczne (św. R.), bądź też byli na placu budowy dopiero w miesiącu czerwcu 2011 (św. R.).

Wbrew stanowisku Sądu Rejonowego inwestor (generalny wykonawca) nie musi być formalnie zawiadomiony o treści umowy jaka jest zawierana z podwykonawcą.

Zarówno doktryna jak i praktyka stoją na stanowisku, że inwestor (w niniejszym przypadku generalny wykonawca) może wyrazić zgodę na zawarcie umowy przez wykonawcę z podwykonawcą w sposób dorozumiany (przykładowo vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 26 kwietnia 2013r. sygn. I ACa109/13, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 21 czerwca 2013r. sygn. VACa813/12).

Wskazane powyżej fakty pozwalają, zdaniem Sądu Okręgowego, ostatecznie uznać, iż pozwany (...) pomimo braku istnienia formalnego pisma informującego go o wykonywaniu robót niskoprądowych przez powoda na zlecenie K. S. miał wiedzę w tym zakresie i przeciwko wykonywaniu tych robót przez niego nie protestował.

Reasumując, Sąd Okręgowy przyjął, że w okolicznościach niniejszej sprawy zachodzą przesłanki do solidarnej odpowiedzialności pozwanego (...)

z pozwanym S. na podstawie art. 647¹ § 1 kc.

Dlatego też zaskarżony wyrok zmieniono na podstawie art. 386 § 1 kpc i orzeczono jak w punkcie 1. I i II wyroku. Podstawę prawną orzeczenia w zakresie odsetek stanowi art. 481 § 1 kc i art. 455 kc. Podstawę prawną orzeczenia w zakresie kosztów postępowania stanowi art. 98 § 1 i 3 kpc. Kwota 1.813zł, o której orzeczono w punkcie 1.II wyroku stanowi $\frac{3}{4}$ wpisu od wartości przedmiotu sporu, albowiem nakaz zapłaty został zaskarżony tylko przez pozwanego (...).

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 i 108 § 1 kpc.